

PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

2019 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2020 m. vasario 25 d.

I. ĮSTAIGOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įregistruotas 2008 m. birželio 3 d. Biuras yra viešasis juridinis asmuo, turintis ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą. Įstaigos adresas: Respublikos g. 68, 35158 Panevėžys, kontaktinis telefonas (8 45) 46 14 06, el. paštas: info@panevezysvsb.lt.

Pagrindinis Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Pagrindinė Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos sritis – Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamų savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuro) veikla apima tris pagrindines veiklos sritis: visuomenės sveikatos stebėseną, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą ir visuomenės sveikatos stiprinimą.

Vykdam 2019 m. visuomenės sveikatos stebėseną buvo renkami ir analizuojami visuomenės sveikatą atspindintys rodikliai (viso 51), atskleidžiantys, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos programoje išskelti tikslai ir uždaviniai, teikiamos rekomendacijos savivaldybei dėl blogiausių visuomenės sveikatos rodiklių gerinimo, vykdoma stebėsenos duomenų sklaida, atliktas respublikiniu mastu tyrimas „Lietuvos gyventojų faktinės mitybos ir fizinio aktyvumo įpročiai“. Veikla šioje srityje įvykdyta ir apibendrinta pateikiant Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2018 metų ataskaitą Panevėžio miesto savivaldybei.

2019 m. visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas Panevėžio miesto 55 ugdymo įstaigose (29 ikimokyklinio ir 26 bendrojo ugdymo įstaigos) teikė 22 Biuro visuomenės sveikatos specialistai, vykdamtys sveikatos priežiūrą mokykloje. Pagal visuomenės sveikatos priežiūros planą Biuro specialistai ugdymo įstaigose vykdė mokinių sveikatos būklės stebėseną, ugdė mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius, vykdė visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją. Ugdymo įstaigose buvo teikiama pirmoji pagalba, vykdoma užkrečiamųjų profilaktika, vykdoma lėtinių neinfekcinių ligų profilaktika, traumų ir nelaimingų atsitikimų, skendimų prevencija, éduonies profilaktikos ir burnos higienos, sveikos mitybos ir nutukimo profilaktika, AIDS ir lytiškai plintančių ligų profilaktika, prevencija psichikos sveikatos, aplinkos sveikatos, fizinio aktyvumo bei sveikatos saugos ir stiprinimo srityse. analizuojami mokinių sveikatos rodikliai, vykdoma vaikų maitinimo organizavimo atitikties priežiūra, savarankiškai ir kartu su mokyklos bendruomene rengiami bei įgyvendinami sveikatinimo veiklos projektai. 2019 m. visuomenės sveikatos priežiūros planas įvykdytas.

Visuomenės sveikatos stiprinimas savivaldybės gyventojams buvo vykdomas lėtinių neinfekcinių ligų, infekcinių ligų, traumų ir nelaimingų atsitikimų profilaktikos ir kontrolės, éduonies profilaktikos ir burnos higienos, sveikos mitybos ir nutukimo, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencijos, psichikos sveikatos, aplinkos sveikatos, fizinio aktyvumo bei sveikatos saugos ir stiprinimo srityse. Daug veiklų vyko glaudžiai bendradarbiaujant su Biuro socialiniais partneriais – fiziniams ir juridiniams asmenimis. Teorinės ir praktinės veiklos buvo skirtos mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę.

2018 m. Biuras pradėjo įgyvendinti ir toliau tęsia ES ir Panevėžio miesto savivaldybės finansuojamą projektą „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“, kuris prisideda prie miesto gyventojų sveiko gyvenimo būdo skatinimo, jų sveikatos žinių ir įgūdžių lavinimo įtraukdamas į savo veiklas vaikus iki 18 metų ir nuo 55 m. ir vyresnius asmenis.

2019 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. V-96 Biure patvirtintas pareigybių skaičius – 39 etatai, užimtas pareigybių skaičius 37,55 etato.

II. PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO SSGG ANALIZĖ

Biuro veiklos sąlygos nuolat kinta, todėl Biuras kasmet analizuoja, kaip jis yra susijęs su savo vidine ir išorine aplinka, atsirandančiomis galimybėmis ir grėsmėmis jo veiklai. Tuo tikslu kasmet yra vertinama išorės ir vidinė aplinka, rengiama stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė. Taip siekiama sukurti veiksmingą Biuro veiklos strategiją, numatyti pokyčius ir juos valdyti, atliepti SAM ir Panevėžio miesto savivaldybės lūkesčius ir tikslus, planuoti efektyvią Biuro veiklą.

Biuro SSGG analizė vykdoma praėjusių ir einamųjų metų sandūroje. Joje atsispindi 2019 m. objektyvūs faktai ir 2020 m. numatomi pokyčiai, procesai ir veiksniai, galintys turėti įtakos Biuro veiklai ir jo rezultatams.

Stipriosios pusės:

- Biuras turi gerą reputaciją miesto gyventojų tarpe; daug asmenų pakartotinai, metai iš metų aktyviai dalyvauja Biuro organizuojamose veiklose – projektuose, programose, renginiuose, mokymuose;
- Didžioji dalis Biuro teikiamų paslaugų yra nemokamos, todėl prieinamos visoms gyventojų grupėms;
- Biuras teikia daug visuomenės sveikatos stiprinimo paslaugų įvairių amžiaus grupių gyventojams; siūlomos paslaugos atliepia aktualias miesto gyventojų sveikatos problemas ir poreikius;
- Gera Biuro geografinė padėtis – lengvai pasiekama viešuoju transportu, todėl geras prieinamumas gyventojams;
- Turėdamas nedideles patalpas Biuras daugelį veiklų vykdo įvairiose miesto vietose, taip didindamas teikiamų paslaugų geresnį prieinamumą miesto gyventojams;
- Biuras turi patyrusius administracijos darbuotojus ir visuomenės sveikatos specialistus;
- Biuro atliekamos veiklos yra gerai žinomos – visuomenės sveikatos specialistai dirba 55 ugdymo įstaigose ir įgyvendina veiklas kitose miesto įstaigose, bendruomenėse, nevyriausybinėse organizacijose įvairioms miesto gyventojų grupėms;
- Dauguma darbuotojų turi didelę darbo Biure patirtį: 6 stiprinimo specialistai dirba 5-10 m., 4 specialistai dirba virš 10 metų; 4 ugdymo įstaigose dirbančios specialistės turi 1-5 m. darbo stažą, 12 specialistų turi virš 10 m. darbo stažą;
- Biure dirbančių stiprinimo specialistų amžiaus vidurkis 38,7 m.
- Biuro darbuotojai sugeba parengti projektus papildomam finansavimui gauti;
- Biuro veiklos viešinimui skiriama daug dėmesio, jo žinomumas didėja – apie savo veiklą, vykdomus projektus Biuras skelbia žiniasklaidos priemonėse, savo ir partnerių svetainėse, leidžia lankstinukus, plakatus;
- Biuras, įgyvendindamas savo funkcijas, bendradarbiauja su 132 partneriais ir taip užtikrina teikiamų paslaugų įvairovę ir kokybę;
- Biuras analizuoja visuomenės sveikatos pokyčius ir rizikos veiksnius bei imasi lyderio vaidmens telkdamas kitas valstybės ir/ar savivaldybės institucijas integruotai spręsti egzistuojančias visuomenės sveikatos problemas ir šalinti jų rizikos veiksnius, teikia joms rekomendacijas;
- Biuras teikia trijų rūšių licencijuotas mokamas paslaugas ir už jas gauna papildomų lėšų;

- Nuolat stiprinama Biuro specialistų kvalifikacija – tai užtikrina jiems galimybę atitikti šiuo metu galiojančius kvalifikacinius reikalavimus;
- Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai specializuojasi tam tikrose sveikatos stiprinimo srityse, o tai turi teigiamos įtakos jų atliekamo darbo kokybei, profesionalumo augimui.

Silpnosios pusės:

- Visa Biuro administracija naujai pasikeitusi 2018-2019 m., perskirstytos funkcijos, pavaldumas, nebuvo tinkamo darbų perimamumo ir tęstinumo;
- Žemas bendras Biuro specialistų, dirbančių ugdymo įstaigose, IT vartojimo lygis;
- Biuro specialistai, dirbantys ugdymo įstaigose, neturi pedagoginių ir vadybinių žinių, kurių reikia jų funkcijoms įgyvendinti;
- Visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybei mokyklose įtakos turi specialistų darbo pobūdis - specialistai turi dirbti per kelias ugdymo įstaigas: tik 2 iš 20 specialistų, teikiančių paslaugas ugdymo įstaigose dirba 1 etatu; kiti specialistai aptarnauja po 2-4 ugdymo įstaigas dirbdami 0,1-0,3 etato ikimokyklinėse įstaigose ir 0,1-1,0 etato bendrojo ugdymo įstaigose;
- Teisės aktų reikalavimų, keliamų specialistų kvalifikacijai, numatomas neatitikimas - ne visos stiprinimo specialistės (tik 7 iš 10) ir sveikatos priežiūros specialistės, dirbančios ugdymo įstaigose (tik 2 iš 22) turi reikalaujamą visuomenės sveikatos bakalauro laipsnį; stiprinimo specialistės, neatitinkančios šio kvalifikacinio reikalavimo galės dirbti tik iki 2022-01-01, kitos specialistės – iki 2024-07-01;
- Ugdymo įstaigose dirbančių Biuro specialistų amžiaus vidurkis 50,3 m., darbuotojų formalus privalomas išsilavinimas einamoms pareigoms užimti beveik nesikeičia, todėl ilgainiui kvalifikacinių reikalavimų neatitinkantys darbuotojai, nors ir turintys didelį darbo stažą, negalės eiti dabartinių pareigų, nes neformalus kvalifikacijos kėlimas ir darbo stažas nepakeičia reikalaujamo formalaus išsilavinimo.

Galimybės:

- Padidėjęs SAM dėmesys visuomenės sveikatos biurų veiklai, aiškesnis veiklos reglamentavimas ir aiškių prioritetų nustatymas;
- Pasikeitimai teisinėje-politinėje aplinkoje – dėl pertvarkų, susijusių su visuomenės sveikatos biurų veiklos formalizavimu, 2019 m. pasikeitė daug teisės aktų – net 8. Šis procesas tęsiasi ir toliau - nuo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojo nauji valstybinių visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo veiklos prioritetai, visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašo pakeitimai. Numatoma, kad netrukus įsigalios sveikatos priežiūros mokyklose vykdančių visuomenės sveikatos specialistų funkcijų vykdymo metodinės rekomendacijos;
- 2019 m. patvirtinti nauji Biuro nuostatai aiškiau apibrėžia savarankiškąsias Biuro funkcijas;
- Pasikeitimai vidinėje organizacijos aplinkoje – 2018-2019 m. pasikeitusi organizacinė struktūra daro veiklą efektyvesne; įtvirtinti nauji darbuotojų veiklos vertinimo kriterijai glaudžiau susieja specialistų darbą su Biuro veiklos plano įgyvendinimu; specialistų veiklos planavimo pokyčiai įgalina aiškiau matyti, kaip specialisto darbas padeda pasiekti Biuro tikslus ir uždavinius;
- Pasikeitimai gyventojų sociokultūrinėje aplinkoje – keičiasi požiūris į gyvenimo būdą, labiau domimasi savo sveikata, skiriamas dėmesys sveikatinimui, gyvenimo kokybei;
- Glaudesnis bendradarbiavimas su ugdymo įstaigomis - galimybė padidinti mokyklose teikiamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę;
- Darbuotojų kvalifikacijos kėlimas siejamas su įgytų žinių pritaikymu naujoms ir/ar kokybiškoms sveikatos priežiūros paslaugoms teikti;
- Didesni SAM reikalavimai veiklų viešinimui skatina kvalifikacijos kėlimą viešinimo srityje ir geresnį Biuro veiklos viešinimą;

- Bendradarbiavimas su dideliu skaičiumi Biuro partnerių sudaro palankias galimybes įgyvendinti įvairias Biuro veiklas ir jas viešinti per partnerių svetaines.

Grėsmės:

- Naujai SAM paskelbti valstybinių visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2020 m. veiklos prioritetai ir jų vertinimo rodikliai kelia didelius iššūkius Biurui ir jo darbuotojams; kai kurie jų (naujų produktų su „rakto skylute“ įvedimas į rinką; reglamentuojamas 8-ių grupinių fizinio aktyvumo užsiėmimų skaičius ir asmenų dalyvavimo tęstinumas juose; „švediško“ stalo principo diegimas mokyklose, kuris tiesiogiai susijęs su finansiniu mokyklų nepajėgumu tą padaryti ir kt.) dar neturi tvarkų aprašų, nors turi būti pradėti įgyvendinti nuo 2020 m. pradžios;
- Didelis veikslių ir jos kokybę reglamentuojančių teisės aktų kiekis ir kaita – 2019 m. išleisti 8 nauji teisės aktai, susiję su savivaldybių visuomenės sveikatos biurų veikla, iš jų 2020 m. jau įsigaliojo nauji valstybinių visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo veiklos prioritetai, visuomenės sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašo pakeitimai, mokinių fizinio pajėgumo tvarkos aprašas ir kt.. Numatoma, kad netrukus įsigalios sveikatos priežiūros mokyklose vykdančių visuomenės sveikatos specialistų funkcijų vykdymo metodinės rekomendacijos;
- Didelę biurokartinę naštą Biurui uždeda įgyvendinamas ES projektas; jis reikalauja ir labai daug žmogiškųjų išteklių, kurių reikia ir kitoms Biuro veikloms įgyvendinti – darbuotojai neturi tokių projektų įgyvendinimo patirties, galimas žmogiškųjų išteklių nepakankamumas dėl per didelių darbų apimčių, problemos dėl apmokėjimo už atliekamas papildomas funkcijas;
- Vaikų skaičiaus ugdymo įstaigose mažėjimas, gyventojų populiacijos mažėjimas, gyventojų senėjimas;
- Gyventojų sergamumo didėjimas, gyventojų poliligtumas;
- Teisės aktais keliami vis didesni reikalavimai visuomenės sveikatos specialistų kvalifikacijai iš vienos pusės, tuo pat metu siaurinama galimybė šiems specialistams atlikti su visuomenės sveikatos stiprinimu tiesiogiai susijusias funkcijas (pvz., tik burnos higienistai gali vesti burnos higienos užsiėmimus; visuomenės sveikatos specialistų funkcijoms vykdyti vis labiau reikia vadybinių, pedagoginių, psichologinių žinių, kurių specialistai neturi;
- Svarbių darbuotojų/specialistų netekimas/kaita;
- Nepakankamas PASPI bendradarbiavimas su Biuru – dėl to vangiai pavyksta surinkti gyventojų grupes į širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo programos užsiėmimus, nors tai yra viena iš prioritetinių valstybės perduotų savivaldybėms visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2019 m. ir 2020 m. veiklų;
- Nepakankamas bendradarbiavimas su įstaigomis, kurios turi dalyvauti vykdam valstybės perduotų savivaldybėms visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų prioritetinę veiklą – ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviais medžiagas jaunuoliams, programą; dėl to į programą patenka mažai jaunuolių, kuriems reikalinga pagalba;

III. ĮSTAIGOS VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

2019 veiklos tikslų įgyvendinimas

Biuro 2019 metų veiklos plano pagrindinis tikslas – skatinti Panevėžio miesto gyventojų sveiką gyvenseną, saugoti ir stiprinti jų sveikatą, vykdyti ligų prevenciją.

1. Tikslas – vykdyti valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Šis tikslas buvo pasiektas įgyvendinant keturis uždavinius.

1.1. uždavinys - įgyvendinti „Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2019 m. veiklos prioritetų vertinimo kriterijų metų planą“ (žr. atskirą dokumentą: „Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2019 m. prioritetų vertinimo kriterijų metų ataskaitą“).

2019 m. Biuras įgyvendino aukščiau minėtame dokumente numatytas 17 veiklos kryptių, kurių įgyvendinimas buvo vertinamas 34 vertinimo kriterijais. Visi vertinimo kriterijai yra įgyvendinti, dauguma jų yra viršyti. Už valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2019 m. veiklos prioritetų vertinimo kriterijų įgyvendinimą Biuras atsiskaito Sveikatos apsaugos ministerijai pateikdamas pusmetines ir metines ataskaitas Panevėžio miesto savivaldybės administracijai tvirtinimui.

Iš 17 veiklos kryptių, 10 kryptių vykdytos pirmą kartą. Tai reiškia, kad Biuro įgyvendinamų valstybinių funkcijų turinys 2019 m. atsinaujino 58,8 proc. Tai tapo dideliu iššūkiu Biuro administracijai ir specialistams, nes reikėjo iš esmės perorientuoti Biuro veiklą naujų veiklų kryptių įgyvendinimui ir jų vertinimo kriterijų pasiekimui. Padėtį sunkino tai, kad ilgą laiką nebuvo atitinkamų tvarkos aprašų, reglamentuojančių veiklų įgyvendinimo procesą, o pačių vertinimo kriterijų techniniai aprašai, nusakantys, kaip reikia apskaičiuoti kriterijų vertes, ne kartą buvo keičiami metų eigoje.

Ypač sunkiu išbandymu tapo veiklos kryptys, kurių įgyvendinimui reikia daugiau nei vien Biuro pastangų. Tokiais pavyzdžiais galėtų būti veiklos kryptys „Ankstyvosios intervencijos programa“, „Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra/ priemonės „Aktyvi mokykla“ įgyvendinančių mokyklų plėtra“, „Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas“ („švediško stalo“ diegimas mokyklose), kurių įgyvendinimui būtinas glaudus bendradarbiavimas su mokyklomis.

Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviąsias medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, programą baigė 39 jaunuoliai. Naujai į Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą įsijungė „Žemynos“ progimnazija. Iš viso Panevėžyje tokių mokyklų jau yra 14; dar viena Panevėžio miesto mokykla tapo Aktyvia mokykla. Per 2019 m. 6 mokyklos įgyvendino dalines rekomendacijas dėl „švediško stalo“ diegimo, mažinant maisto švaistymą. Pilno „švediško stalo“ principo neįsidedė nei viena mokykla, nes tam reikia įsigyti tam tikrą įrangą.

Kitas pavyzdys kai programai įgyvendinti neužtenka vien Biuro pastangų - „Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų sveikatos stiprinimo“ programa (toliau – ŠKL ir CD programa). Jos neįmanoma įgyvendinti, jei nebendradarbiauja PASP įstaigos. Kad sklandžiai vyktų ši ir aukščiau minėtos programos, Biuras proaktyviai bendradarbiavo su PASPI, organizavo apskrituosius stalus, lankėsi pas įvairių PASPI šeimos gydytojus, rengė ir PASPI bei šeimos gydytojams dalino informacinę medžiagą, inicijavo susitikimus su mokyklų vadovais, rašė raštus įstaigoms, ir straipsnius į žiniasklaidos priemones. Didelių nuolatinių Biuro administracijos ir specialistų pastangų dėka šie 2019 m. plano rodikliai buvo pasiekti – ŠKL ir CD programoje bendradarbiavo 10 Panevėžio miesto PASPI; šią programą baigė 69 asmenys, siūsti į programą šeimos gydytojų, o 79 asmenys programoje dalyvavo savanoriškai ir ją baigė neturėdami gydytojų siuntimo.

2019 m. atsirado net kelios visiškai naujos veiklos kryptys psichikos sveikatos stiprinimo srityje. Biuras organizavo priklausomybių konsultantų paslaugų teikimą savivaldybėje. Tokių paslaugų 2019 m. suteikta 157. Taip pat pradėtos teikti psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams paslaugos ir mokyklų bendruomenių gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimo paslaugos, kuriomis pasinaudojo 5 mokyklų bendruomenės ir 2 įmonės. Kvalifikuotų psichologų ir socialinių pedagogų komandos mokyklų bendruomenėms parengė net 79 rekomendacijas, skirtas spręsti aktualias psichikos sveikatos problemas mokyklose.

Ypač daug renginių organizuota įgyvendinant gyventojų fizinio aktyvumo skatinimo veiklas. Jose dalyvavo net 3486 panevėžiečiai. Dalis jų apklausta dėl fizinio aktyvumo žinių gerėjimo, nes jiems buvo suteikta ir šios srities žinių. Rezultatai rodo, kad gyventojų fizinio aktyvumo žinios pagerėjo net 73,62 proc.

Burnos higienos užsiėmimus nuo 2019 m. vedė tik kvalifikuota Biure dirbanti burnos higienistė. Net 3888 moksleiviai dalyvavo tokiuose užsiėmimuose, taip pat burnos higienos buvo apmokyta 400 suaugusiųjų miesto gyventojų.

Panevėžio miesto gyventojai buvo skatinami formuoti sveikos mitybos įpročius, vartoti daugiau daržovių. Mokymai buvo organizuoti net 108 gyventojų grupėms. Šiuose mokymuose dalyvavo 4633 asmenys. Jų apklausos rodo, kad apmokytų asmenų žinios apie sveiką mitybą pagerėjo net 40,9 proc.

Ypač aktualia veiklos kryptimi, patenkančia į Biuro vykdomų valstybinių visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2019 metų prioritetus, buvo supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas mokinių ir suaugusiųjų tarpe. Tokiuose mokymuose dalyvavo net 5512 Panevėžio miesto mokyklų mokiniai ir 778 suaugusieji. Tai, kad jų žinios apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms padidėjo, atitinkamai, 53 proc. ir 60,4 proc. rodo, kad gyventojams tokių žinių labai trūksta.

1.2. uždavinys - vykdyti visuomenės sveikatos priežiūrą Panevėžio savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas. Šį uždavinį įgyvendino 22 Biuro visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą 55 Panevėžio miesto ugdymo įstaigose. Jų veikla apėmė 14 visuomenės sveikatos priežiūros sričių.

Didžiausias darbas mokyklose nuveiktas visuomenės sveikatos priežiūros srityse, kurios yra aktualiausios mokyklų bendruomenėms. Tai priemonės, skirtos užkrečiamų ligų profilaktikai, asmens higienai (615 renginių, 27616 dalyvių), traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencijai (406/11159), sveikai mitybai ir nutukimo prevencijai (317/10087), vaikų fizinio aktyvumo skatinimui (316/25689), sveikatos saugai ir stiprinimui bei bendriesiems sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimams (237/9518).

Labai didelis dėmesys skirtas rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencijai (180/8137), supratimo apie aplinkos sveikatą didinimui (154/10993), edukacinei profilaktikai ir burnos higienai gerinti (145/3288) bei renginiams, skirtiems cukrinio diabeto ir kitiems mokinių visuomenės sveikatos priežiūros klausimams (116/7290).

Iš kitų mokinių sveikatos priežiūros sričių paminėtini renginiai, skirti lytiškumo ugdymui, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencijai (95/2865), tuberkuliozės profilaktikai (55/3288), kraujotakos sistemos ligų profilaktikai (102/4411) ir renginiai, skirti onkologinių ligų profilaktikai (15/620).

Per 2019 m. visuomenės sveikatos specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose, konsultavo 13989 asmenis įvairiais mokinių sveikatos priežiūros klausimais. Konsultacijos buvo skirtos mokiniams (6456), mokytojams (3023) ir mokinių tėvams (4510). Per metus specialistai paviešino 840 unikalios informacijos vienetų mokyklų internetinėse svetainėse, elektroniniame dienynė ar įvairiose mokyklų erdvėse. Bendras Biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas, kuris apima žodinę, vaizdinę ar rašytinę informaciją, sudarė 5058 informavimo veiksmus.

1.3 uždavinys - vykdyti Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stiprinimą. Šį darbą įgyvendino 10 visuomenės sveikatos stiprinimo specialistų. Jų veikla apėmė 14 visuomenės sveikatos stiprinimo sričių.

Siekiant spręsti miesto visuomenei aktualias mažo judumo, nesveikos mitybos problemas, didelis dėmesys buvo skiriamas renginiams, skirtiems skatinti sveiką gyvenseną, mažinti sergamumą lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis per fizinį aktyvumą ir sveiką mitybą. Fizinio aktyvumo renginių per 2019 m. surengta 259, juose dalyvavo 5256 įvairaus amžiaus gyventojai. Sveikos mitybos ir nutukimo prevencijos renginių suorganizuota 120, juose dalyvavo 4901 asmuo. Panevėžio miesto gyventojai buvo įtraukiami ir į kraujotakos sistemos ligų profilaktikos renginius, nes sergamumas ir mirštamumas nuo šių ligų mieste yra labai didelis. Tokių renginių surengta 92, juose dalyvavo 3684 įvairaus amžiaus grupių panevėžiečiai.

Nemažai renginių (107) buvo skirta užkrečiamųjų ligų profilaktikai, asmens higienai gerinti. Juose dalyvavo 1618 panevėžiečių. Miesto gyventojai – įvairių institucijų, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų atstovai ir pavieniai asmenys ar šeimos - buvo mokomi traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencijos (62/1903), stiprinama jų psichikos sveikata, įskaitant smurto, savižudybių prevenciją, streso kontrolę (66/2310), didinamas supratimas apie aplinkos sveikatą (40/1530), siekiama mažinti rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimą (48/1425), ugdomas gyventojų lytiškumas, vykdoma AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija (30/764), onkologinių ligų profilaktika (10/541), tuberkuliozės profilaktika (6/153). Nemažai renginių buvo skirta sveikatos saugai ir stiprinimui, bendriesiems sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimams (58/2100), kitoms visuomenės sveikatos stiprinimo klausimams, tokiems kaip cukrinio diabeto prevencijai ir kt. Daug renginių skirta edukacijos profilaktikai ir burnos higienai (255/4995).

Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas vyko skelbiant straipsnius Lietuvos ir miesto žiniasklaidos priemonėse, duodant interviu radijui ir televizijai, išleidžiant lankstinukus, plakatus, standus, skelbiant su visuomenės sveikata susijusią informaciją Biuro internetinėje svetainėje, Facebook paskyroje, įgyvendinant programas, renginius, projektus ir t.t. Biuras 2019 m. rugpjūčio mėn. atnaujino internetinę svetainę, kuri tapo patrauklesnė, informatyvesnė ir inonatyvesnė. Bendras Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimo informavimo veiksmų skaičius sudaro 2509 informavimo veiksmus per 2019 m.

1.4. uždavinys – vykdyti Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų sveikatos stebėseną. Šią Biuro funkciją įgyvendino Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas.

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma remiantis LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo pakeitimo“. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas - nuolat stebėti, analizuoti ir vertinti Panevėžio miesto gyventojų sveikatą ir ją veikiančius veiksnius.

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma remiantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo pakeitimo“. Savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas – nuolat rinkti, tvarkyti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą atspindinčius rodiklius, kad remiantis išsamia informacija apie savivaldybės bendruomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius, būtų galima planuoti ir įgyvendinti savivaldybės visuomenės sveikatos gerinimo priemones, taip pat vykdyti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų sklaidą bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškųjų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

2019 m. Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras vadovaudamasis Higienos instituto Sveikatos informacijos centro (HI SIC) parengtu spaudiniu „Visuomenės sveikatos būklė savivaldybėse 2018 m.“ išanalizavo situaciją Panevėžyje ir išskyrė šias problemines sritis:

1. Infekcinės ligos - sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis.
2. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.
3. Bandyamas žudyti skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų.

2019 m. buvo atlikti 4 tyrimai:

1. Tyrimas „Lietuvos gyventojų faktinės mitybos ir fizinio aktyvumo įpročiai“ (Organizavo Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras).
2. Visuomenės sveikatos biuro parengta ir atlikta apklausa „Ar sunki mano kuprinė? 2019 m.“.
3. Visuomenės sveikatos biuro parengta ir atlikta apklausa „Prevencinių programų vykdymas Panevėžio mieste 2019 m.“.
4. Visuomenės sveikatos biuro parengta ir atlikta apklausa „Panevėžio miesto gyventojų daržovių vartojimas ir pasirinkimas“.

Visuomenės sveikatos stebėsenos buvo išanalizuoti 51 statistiniai rodikliai, parengta 18 ataskaitų, pateikta 13 pranešimų.

Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas parengė Maudyklų vandens kokybės Panevėžio mieste apibendrinimą. Taip pat atlikta Panevėžio miesto bendrojo ugdymo įstaigų mokinių traumų 2019 m. duomenų analizė (pusmečio ir metinė).

2. Tikslas – vykdyti savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Šis tikslas buvo pasiektas įgyvendinant 5 uždavinius.

2.1. uždavinys – įgyvendinti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytas visuomenės sveikatos priemonės. Panevėžio miesto plėtros 2014-2020 m. strateginiame plane, patvirtintame miesto savivaldybės tarybos 2013-10-10 sprendimu Nr. 1-280, numatyta 2.5.2.1. priemonė „Prevencinių sveikatos programų, sveikos gyvensenos mokymų, akcijų, konkursų vykdymas, gyventojų informuotumo sveikatos klausimais plėtra“.

Įgyvendinant šį uždavinį buvo parengti ir vykdomi 8 projektai, finansuojami iš Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšų ir vienas projektas, finansuojamas iš Panevėžio miesto savivaldybės aplinkosaugos švietimo fondo lėšų.

2019 metais Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įgyvendino 8 projektus iš specialiosios rėmimo programos lėšų ir vieną – iš Aplinkosaugos švietimo fondo lėšų. Iš viso už 11650 Eur.:

1. „Judėsi - laimėsi“ (įgyvendinta rugpjūčio - rugsėjo mėn.) 10 renginių, 334 dalyvių, skirta suma 1000 Eur.
2. „Sveikatos stiprinimo ruduo Panevėžyje“. 18 renginių, dalyvių skaičius – 4402, įskaitant ikimokyklinių įstaigų vaikus, miesto dalyvius dalyvavusius veiklose. Kasmet vis daugiau įsitraukia ir naujų bendradarbiaujančių įstaigų, organizacijų, pavienių asmenų, kurių papildomos veiklos ir dalyvių skaičius nėra įtrauktas į šiuos projekto skaičius. Skirta ir panaudota lėšų 2000 Eur.
3. „Mes už blaivų ir aktyvų Panevėžį“ (birželio-spalio mėn.) 7 renginiai, 600 dalyvių, skirta suma 2000 Eur.
4. „Judumas ir švari aplinka = mūsų sveikata“ (įgyvendinta rugsėjo mėn.) 12 renginių, 418 dalyvių, skirta suma 1350 Eur.
5. „Psichotropinių medžiagų įtaka lytiškumui“ (įgyvendinta rugsėjo–lapkričio mėn.), 20 renginių, 760 dalyvių, 2000 Eur..
6. „Pirmoji pagalba visiems“ (įgyvendinta gegužės mėn.) 180 dalyvių iš 12 mokyklų, parengta 50 savanorių, 800 Eur.).
7. „Švarių rankų jėga“ (įgyvendintas spalio – lapkričio mėn.) 1039 dalyviai, 33 spektakliai ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir progimnazijose, 1000 Eur.
8. „Stiprus ir sveikas emociškai“, (įgyvendintas spalio – lapkričio mėn.) 515 dalyviai, 21 užsiėmimas, 1000 Eur.).
9. „Sveikos gyvensenos ambasadoriai“ (įgyvendintas rugsėjo – lapkričio mėn., 1517 dalyvių, 500 Eur.).

2019 m. įgyvendinti užsiėmimų ciklai:

1. VšĮ Panevėžio darbo rinkos mokymo centro vairuotojų mokymo skyriaus mokinių (18-65 m.) sveikatos stiprinimo užsiėmimų ciklas.
2. „Sveikatos stiprinimas Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnams ir apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos pareigūnams“.
3. „Sveikatos stiprinimas Panevėžio moterų pataisos namų dirbantiesiems ir nuteistosioms“. Vykdytos išplėstinės veiklos, siekiant gilinti sveikatos raštingumą nuteistosioms ir integraciją į visuomenę per viešus Biuro renginius.

2019 m. vykdytos konsultacijos:

1. Pagalba norintiems mesti rūkyti.
2. Sveikos gyvensenos konsultacijos pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose.
3. Biuro vykdytos asmenims ir jų artimiesiems turintiems problemų nuo alkoholio konsultacijos.

Panevėžio miesto plėtros 2014-2020 m. strateginiame plane, patvirtintame miesto savivaldybės tarybos 2013-10-10 sprendimu Nr. 1-280, numatyta bendradarbiavimo plėtra tarp socialinių partnerių, visuomeninių organizacijų, sveikatos priežiūros įstaigų, miesto bendruomenių, žiniasklaidos, įgyvendinant bendrus sveikatinimo projektus. Visi 9 projektai, finansuojami iš Panevėžio miesto savivaldybės lėšų, buvo įgyvendinti kartu su partnerėmis organizacijomis. 2019 m. dalyvauta, vykdant soc. partnerių projektus:

1. Panevėžio klubo „Dviračiai“ projekte „Panevėžio dviračių kroso taurė 2019“.
2. „Šaltinio“ progimnazijos projekte „Sveikatos abėcėlė“.
3. Jaunuolių dienos centro projektas „Į ramybę ir harmoniją terapijos keliu“.
4. Jaunimo iniciatyva „Žiemos linksmybės“.
5. Jaunimo iniciatyva „Jaunimo piknikas“.
6. Iniciatyvių mamų klubas „Mamos varom kavos“, „Laisvalaikio ir sporto šventė Panevėžyje“.
7. Jaunuolių dienos centro projektas „Solidarumo kava“.
8. Panevėžio Bendruomenių rūmų projekte „Susitikime penktadienį“.
9. Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos filialų vaikų vasaros užimtumo stovyklų projektuose.
10. Dalyvavimas Specialiųjų tyrimų tarnybos renginyje „Korupcijos detektorius tavo mieste – pasitikrink, ar esi atsparus!“.
11. Aukštaičių-Žemaičių bendruomenės ES projekte „Renkuosi sveikatą“.
12. Projekto „Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų teikimo modelio sukūrimas įgyvendinime, bendradarbiaujant su „Panevėžio atviras jaunimo centras“.
13. Higienos instituto projekte „Vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos“, skirtas sistemingam vaikų sveikatos būklės stebėjimui.
14. Panevėžio miesto savivaldybės viešosios bibliotekos filialų projektuose.
15. Panevėžio moksleivių namų projektuose, kuriuose vykdoma mokinių sveikatos stiprinimo veiklos.

Biuras nuolat plečia bendradarbiavimą su vyriausybinėmis ir nevyriausybinėmis įstaigomis, organizacijomis. 2019 m. pasirašytos 34 bendradarbiavimo sutartys.

2.2. uždavinys - dalyvauti įgyvendinant savivaldybėje valstybines visuomenės sveikatos programas, tarpinstitucinius veiklos planus.

2019 m. Biuras dalyvavo įgyvendinant 4 prevencines programas ir/ar tarpinstitucinius veiklos planus. Viena iš prevencinių programų - savižudybių prevencijos programa Panevėžio miesto savivaldybėje įgyvendinant Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros 2016-2023 m. plėtros programą, 2019 m. Biuras surengė 5 apskrituosius stalus ir 3 kitus tinklaveiklos renginius šiai problemai mieste spręsti.

Biuras dalyvavo įgyvendinant LR narkotikų, tabako ir alkoholio prevencijos tarpinstitucinio veiklos plano priemones - prevencinę programą, skirtą „Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviais medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams“ ir priklausomybių konsultantų paslaugų teikimą savivaldybėje. Prevencinę programą (13 renginių) baigė 39 unikalūs 14-18 metų jaunuoliai (iš viso 228 dalyviai). Priklausomybių konsultantai per metus suteikė 157 konsultacijų 143 asmenims, priklausomiems nuo psichotropinių medžiagų ir/ar jų artimiesiems.

2019 m. Biuras dalyvavo 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano priemonių įgyvendinime. Tai - Panevėžio regiono 2014-2020 m. plėtros plane, patvirtintame Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/4S-23, numatyta 1.1.4.1. priemonė „Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencijos vykdymas“.

Biuras 2018 m. birželio mėn. 13 d. pasirašė finansavimo sutartį su Europos socialinio fondo agentūra iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ įgyvendinimui. Projektas įgyvendinamas pagal 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonę 08.4.2-ESFA-R-630 „Sveikos gyvensenos skatinimas regioniniu lygiu“. Projekto

įgyvendinimui skirta 216 tūkst. Eur ES investicijų, Panevėžio miesto savivaldybės dalis sudaro dar 17 tūkst. Eur. Bendra projekto vertė daugiau nei 234 tūkst. Eur. Projekto tikslas – padidinti Panevėžio miesto savivaldybės vaikų (iki 18 metų) ir senjorų (vyresnio amžiaus asmenų) sveikatos raštingumo lygį ir suformuoti sveikos gyvensenos įpročius. Projektas planuojamas vykdyti iki 2022 birželio mėn.

2019 m. Biuras dalyvavo 2011-2020 metų valstybinės sporto plėtros strategijos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano priemonių įgyvendinime. 2019 m. III-IV ketv. 10-je apskričių visose savivaldybėse buvo vykdomas suaugusiųjų (19-64 m.) ir pagyvenusių (65-75 m.) gyventojų faktinės mitybos, mitybos ir fizinio aktyvumo įpročių tyrimas. Panevėžyje Biuras apklausė 90 asmenų ir apdorotą informaciją pateikė Higienos institutui.

Projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ 2019 metais vykdytos veiklos:

1 lentelė

Eil. Nr.	Veiklos aprašymas	Suma Eur
1.	Pravesti pilates įgūdžių lavinimo seminarai. Pravesta 40 pilates įgūdžių seminarų, viso juose dalyvavo 118 dalyvių (planuota 80), 3 grupės senjorų ir 1 grupė moksleivių, kiekvienai grupei pravesta 10 užsiėmimų.	4560,00
2.	Pravestas švietėjiškas renginys senjorams tema „Mano sveikata“, dalyvavo 32 senjorai (planuota 30), renginio trukmė 4 val.	814,22
3.	Suorganizuotos dvi sveikatinimo stovyklos senjorams, viso dalyvavo 40 senjorų (planuota 40). Stovyklų trukmė 3 d. po 8 val.	9690,80
4.	Suorganizuotos dvi sveikatinimo stovyklos vaikams, dalyvavo „Vilties“ progimnazijos mokiniai. Viso dalyvavo 52 mokiniai (planuota 40). Stovyklų trukmė 3 d. po 8 val.	9690,80
5.	Pravesti pirmos pagalbos seminarai vyresnių klasių mokiniams, viso buvo 9 grupės po 3 užsiėmimus kiekvienai, 165 dalyviai (planuota 135). Profesinio rengimo centras 1 grupė 16 dalyvių; Panevėžio „Šviesos“ specialiojo ugdymo centras 1 grupė 18 dalyvių; „Minties“ progimnazija 2 grupės 44 dalyviai; Raimondo Sargūno sporto gimnazija 4 grupės 68 dalyviai; M. Rimkevičaitės paslaugų ir verslo mokykla 1 grupė 19 dalyvių. Renginio trukmė 2 val.	644,84
6.	Suorganizuoti protų mūšiai vaikams. 10 grupių, viso 320 dalyvių (planuota 300). Profesinio rengimo centras 2 grupės 72 dalyviai; „Žemynos“ progimnazija 1 grupė 30 dalyvių; „Minties“ progimnazija 1 grupė 34 dalyviai; M. Karkos pagrindinė mokykla 1 grupės 32 dalyviai; M. Rimkevičaitės paslaugų ir verslo mokykla 1 gr. 32 dalyviai; „Ąžuolo“ progimnazija 1 grupė 30 dalyvių; „Saulėtekio“ progimnazija 1 grupė 30 dalyvių; „Vilties“ progimnazija 1 grupė 30 dalyvių; Panevėžio Vytauto Mikalausko menų gimnazija 1 grupė 30 dalyvių. Renginio trukmė 4 val.	8142,20
7.	Suorganizuoti mankštų senjorams įgūdžių lavinimo užsiėmimai. Viso 85 dalyviai (80 planuota). 4 grupės, vienai grupei pravesta 12 užsiėmimų. Užsiėmimo trukmė - 2 val.	2208,00
	Viso:	35750,86

2.3. uždavinys - vykdyti vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą (išskyrus visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas); įtraukti į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą socialinius partnerius.

Įgyvendindamas šį uždavinį Biuras organizavo renginius, skirtus vaikams ir jaunimui. Jie buvo vykdomi Moksleivių namuose, Atvirame jaunimo centre, Socialinių paslaugų centre, miesto bibliotekose organizuojamose vasaros stovyklose vaikams ir kt. Viso surengta 56 veiklos, kuriose dalyvavo 950 vaikų ir jaunuolių.

Į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą Biuras nuolat įtraukia savo senus ir naujus partnerius. Biuro įgyvendinamuose Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis ir aplinkosaugos švietimo fondo lėšomis finansuojamuose projektuose dalyvavo 52 partnerės organizacijos. Kitose Biuro veiklose, skirtose Panevėžio miesto savivaldybės gyventojams, 2019 m. dalyvavo 80 partnerių.

2.4. uždavinys - pagal kompetenciją vykdyti nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas visose gyventojų amžiaus grupėse pagal poveikio sričių prioritetus („raudonosios“ zonos) *(atsižvelgiant į vyraujančias visuomenės sveikatos problemas, t. y. į nustatytus probleminius sveikatos stebėsenos rodiklius, kurie patvirtinti 2019-03-21 savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. 1-81)*.

2019 m. Biuras organizavo renginius, skirtus šešioms „raudonosioms“ Panevėžio miesto savivaldybės zonoms. Tai zonos, kuriose pagal visų Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilio duomenis, Panevėžio miesto savivaldybės rodikliai yra priskiriami prasčiausių rodiklių grupei.

Siekiant pagerinti Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius buvo organizuojami renginiai įvairioms gyventojų grupėms. Daugiausia renginių skirta sergamumo infekcinėmis ligomis profilaktikai – 405 renginiai, 13862 dalyviai, pėsčiųjų mirtingumui dėl transporto įvykių prevencijai (133/6239), mirtingumui dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu (112/3047), supratimo didinimui apie pavojų sveikatai dėl į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekio, tenkančio 1 kv. km. (104/3421), bandymų žudyti prevencijai (65/5329), sergamumui II tipo cukriniu diabetu (63/2142).

2.5. uždavinys - Vykdyti privalomąjį sveikatos mokymą. Įgyvendindamas šį uždavinį Biuras vykdė licencijuojamą visuomenės sveikatos priežiūros veiklą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu. 2019 m. suteikta 502 privalomojo sveikatos mokymo paslaugos.

2 lentelė

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro teikiamos mokamos paslaugos	2018 m.	2019 m.
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	237	222
Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai	128	275
Privalomieji alkoholio, narkotikų ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymai	8	5

Už 2019 m. Biuro teiktas mokamas paslaugas gauta 3781 Eur.

3 lentelė

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro teikiamos mokamos paslaugos	2018 m.	2019 m.
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	1747 Eur	1787 Eur
Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai	1168 Eur	1894 Eur
Privalomieji alkoholio, narkotikų ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymai	160 Eur	100 Eur

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Pagrindiniai Visuomenės sveikatos biuro finansavimo šaltiniai: valstybės biudžeto dotacija valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos funkcijų vykdymui, savivaldybių biudžeto lėšos ir spec. lėšos (pajamos už suteiktas paslaugas).

Įstaiga visas privalomas biudžeto vykdymo ir finansines ataskaitas, darbo užmokesčio paskirstymą ketvirčiais skelbia internetiniame puslapyje www.panevezysvsb.lt

2019 m. Panevėžio m. savivaldybės visuomenės sveikatos biurui pagal programą „Vykdyti mokinių visuomenės sveikatos priežiūrą, gyventojų sveikatos stebėseną ir gyventojų sveikatą stiprinančias priemones" skirta 841730,19 Eur finansavimo, iš jų: 758800,00 Eur valstybės biudžeto dotacija, 18993,19 Eur savivaldybės biudžeto lėšų ir 2700,00 Eur spec. lėšų, 2437,00 spec. lėšų likutis), ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamo projekto "Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste" finansavimui skirta 58800,00 Eur.

Panaudota 837014,35 Eur, iš jų: 757595,08 Eur valstybės biudžeto tikslinės dotacijos, 18189,75 Eur savivaldybės biudžeto lėšų, 2670,34 Eur spec. lėšų (pajamos už suteiktas paslaugas), ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamo projekto "Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste" finansavimui panaudota 58559,18 Eur.

Vykdam mokymus už paslaugas į savivaldybės biudžetą pervesta 3754,20 Eur. Negražintų iš biudžeto asignavimų 2019 m. gruodžio 31 d. likutis sudarė 3520,86 Eur. Detalesnė informacija pateikiama 7 ir 8 lentelėse.

Visuomenės sveikatos biuro veiklai (administravimui, visuomenės sveikatos stebėsenai ir stiprinimui)

4 lentelė

Įstaigos lėšos pagal finansavimo šaltinius ir pagal paskirtį	2019 m planas (tūkst. Eur)	2019 m įvykdymas (tūkst. Eur)
1.1 Valstybės biudžeto lėšos		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	620,0	620,0
Medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo išlaidos	0,5	0,5
Ryšių paslaugų įsigijimas	0,7	0,7
Transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos	2,7	2,7
Aprangos ir patalynės įsigijimo išlaidos	1,1	1,1
Komandiruočių išlaidos	1,0	1,0
Kvalifikacijos kėlimo išlaidos	1,7	1,7
Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos	2,8	2,8
Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	2,0	2,0
Reprezentacinės išlaidos	0,3	0,3
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	121,0	121,0
Darbdavių socialinė parama	5,0	3,8
	758,8	757,6
1.2 Savivaldybės biudžeto lėšos		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	16,6	16,5
Ekspertų ir konsultantų paslaugų įsigijimo išlaidos	1,4	0,7
Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos	0,3	0,3
Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	0,7	0,7
	19,0	18,2

1.3 Spec. lėšos (už suteiktas paslaugas)		
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	5,1	2,7
	5,1	2,7
1.4 ES lėšomis finansuojamas projektas „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste“ Nr.08.4.2-ESFA-R-630-51-004		
Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	0,4	0,3
Kitoms išlaidoms	58,4	58,3
	58,8	58,6
VISO (1.1) + (1.2) + (1.3) + (1.4)	841,7	837,1

Per 2019 m. ES lėšomis finansuojamo projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste“ veikloms vykdyti iš viso gauta finansavimo 66159,19 Eur. Iš jų: 53811,4 Eur, ES lėšos, 4748,04 Eur valstybės biudžeto, 7600,00 Eur savivaldybės biudžeto lėšų.

Kiti projektai

5 lentelė

Pagal finansavimo šaltinius ir pagal paskirtį	2019 m planas (tūkst. Eur)	2019 m įvykdymas (tūkst. Eur)
2.1 Savivaldybės biudžeto lėšos		
Visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa		
Projektas „Judėsi- laimėsi“	1,0	1,0
Projektas „I-oji pagalba visiems“	0,8	0,8
Projektas „Mes už blaivų ir aktyvų Panevėžį!“	2,0	2,0
Projektas „Psichotropinių medžiagų įtaka lytiškumui“	2,0	2,0
Projektas „Sveikos gyvensenos ambasadoriai“	0,5	0,5
Projektas „Stiprus ir sveikas emociškai“	1,0	1,0
Projektas „Švarių rankų jėga“	1,0	1,0
Projektas „Sveikatos stiprinimo ruduo“	2,0	2,0
Aplinkosaugos apsaugos rėmimo specialioji programa		
Projektas „Judumas ir švari = mūsų sveikata“	1,35	1,35
VISO: (2.1)	11,65	11,65

Vidutinis darbo užmokestis 2019 m.

6 lentelė

Eil.Nr.	Pareigybės	Patvirtintų pareigybių skaičius	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (brutto), Eur
1	Administracija	5	1895
2	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	10,5	1558
3	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdamas stebėseną	1	1490
4	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai, dirbantys ugdymo įstaigose	22	1417
5	Kiti darbuotojai	0,5	550
	VISO:	39,0	

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, vykdydamas viešuosius pirkimus siekia užtikrinti, jog visos įmonės ar fiziniai asmenys turėtų lygias galimybes parduoti savo prekes ir paslaugas, būtų racionaliai panaudotos biudžeto lėšos, skirtos reikiamų prekių ar/ir paslaugų įsigijimui, užtikrinant jų kokybę bei siekiant sudaryti pirkimo sutartis su patikimais prekių ir paslaugų tiekėjais. 2019 m. viešųjų pirkimų planas paskelbtas biuro internetiniame puslapyje www.panevezysvb.lt.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro viešųjų pirkimų detalią tvarką nustato Viešųjų pirkimų įstatymas, įstaigos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės bei kiti su jų įgyvendinimu susiję teisės aktai.

2019 m. vykdytas pirkimų skaičius per CPO katalogą - 1 vnt.

2019 m. vykdytas pirkimų skaičius per CVP IS - 1 vnt.

2019 m. bendra sudarytų sutarčių, atlikus mažos vertės pirkimus, kiekis - 238 vnt.

2019 m. mažos vertės pirkimų bendras visų sudarytų sutarčių skaičius (išskyrus mažos vertės pirkimus, atliktus vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymo 25 straipsnio 3 dalimi, 4 dalimi, 86 straipsnio 9 dalimi arba Komunalinio sektoriaus pirkimų įstatymo 94 straipsnio 9 dalimi) – 24 vnt.

Personalo valdymas

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų patvirtintų ir užimtų etatų

7 lentelė

Etatai	Patvirtinta	Užimta
Administracijos darbuotojai	5	5
Visuomenės sveikatos specialistai biure:		
Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	10,5	9,75
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	1	1
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose	22	21,3
Vairuotojas	0,5	0,5
Iš viso	39	37,55

2019 metais visi visuomenės sveikatos specialistai ir kiti biuro darbuotojai kėlė kvalifikaciją įvairiuose kursuose, mokymuose, seminaruose ir konferencijose Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Panevėžyje. Biuro inicijuota ir organizuota specialistų kvalifikacijos tobulinimo kursai, mokymai:

1. 2019 m. balandžio 16 d., 4 val. Safe TALK mokymai Panevėžyje.
2. 2019 m. balandžio 23-25 d. „Integruoto dokumento rengimas OpenOffice programų paketu“.
3. 2019 m. gegužės 17 d., 4 val. seminaras kartu su ULAC seminaras „Užkrečiamųjų ligų aktualijos“.
4. 2019 m. gegužės mėn. suorganizuoti 16 val. ASIST mokymai Panevėžyje.
5. 2019 m. lapkričio 18 d. mokymai „Tabako vartojimo prevencija ir pagalba metantiems rūkyti mokykloje“.
6. 2019 m. lapkričio mėn. vyko mokymai-praktinis seminaras „Streso valdymas, taikant dėmesingą įsisąmoninimą (mindfulness)“. Užsiėmimus vedė Lietuvos įsisąmoninimu grįstos psichologijos asociacijos narė, psichologė psichoterapeutė Jolanta Ribačevskaitė.
7. 2019 m. lapkričio 8 d. 6 val. mokymai „Priklausomybė nuo rūkymo" ir kt.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbo taryba (toliau darbo taryba) pradėjo veiklą 2017 metų rugpjūčio 30 dieną, susirinkusi į pirmą posėdį. Darbo taryba vykde savo veiklą laikydamosi įstatymų, kitų norminių teisės aktų, Darbo tarybos ir darbdavio susitarimo bei Darbo tarybos veiklos reglamento. Atlikdama savo funkcijas atsižvelgė į visų įstaigos darbuotojų teises ir interesus, nediskriminuodama atskirų darbuotojų. Darbdavys ir darbo taryba sudarė rašytinį susitarimą, kuriame aptariami klausimai, susiję su darbuotojų darbu, socialinėmis,

ekonominėmis teisėmis bei darbuotojų interesų įgyvendinimas bei gynimas. Numatytas abiejų šalių konsultavimasis darant pakeitimus ar priimant naujus vietinius teisės aktus, darbo tarybos ir darbdavio bendradarbiavimas. Darbo taryba dalyvavo informavimo, konsultavimo ir kitose dalyvavimo procedūrose, priimant vietinius teisinius aktus, tvarkos aprašus. Priimant sprendimus darbo taryba konsultavosi su darbo inspekcija. Apie priimtus vietinius teisinius aktus, tvarkos aprašus darbuotojai buvo supažindinti darbuotojų susirinkimuose.

Nuo 2018-03-05 Biure veikia Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos (RJPS) padalinio Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų profesinė sąjunga. Profesinei sąjungai priklauso 14 narių. 2019-03-15 pateiktas prašymas Panevėžio miesto savivaldybės administracijos direktoriui dėl profesinės sąjungos buveinės įregistravimo, adresu Respublikos g. 68, Panevėžys, 2019-04-12 Panevėžio miesto savivaldybės taryba svarstė prašymą registruoti buveinę, gautas raštas 2019-04-16 GD-271, kad sprendimas patvirtintas (2019 m. balandžio 12 d. Nr. 1-133). 2019-05-29 įregistruota Juridinių asmenų registre Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų profesinės sąjungos įstatai. Sąjungos veikla neapsiribojo vietos klausimų nagrinėjimu pasiūlymų teikimu susirinkimuose (3), komiteto narių posėdžiuose (3). Jos nariai dalyvavo teikiant pasiūlymus Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos biudžeto sektoriaus šakos 2020 m. kolektyvinei sutarčiai.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2018 metais naujai parengė Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatus, kurie buvo patvirtinti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos 2019-08-22 sprendimu Nr. 1-295, asmens duomenų tvarkymo taisyklės. Patvirtino seminarų, mokymų dalyvių registracijos formas, viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentą, reprezentacinių išlaidų naudojimo tarkos aprašą, viešųjų pirkimų mažos vertės pažymų ir paraiškų formą, patikslino ir patvirtino tarnybinio automobilio kuro normą mieste ir užmiestyje šaltuoju metu laiku, patikslino bendrosios gaisrinės saugos instrukcijas.

IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO ĮSTAIGOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

Įgyvendindami Valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas, vykdysime SAM finansuojamas 2020 metams biurui nustatytas prioritетines veiklos kryptis:

1. Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas. Planuojama toliau tęsti ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviais medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, vykdymą. Organizuosime priklausomybių konsultantų paslaugas. Organizuosime psichikos sveikatos kompetencijų didinimą įmonių darbuotojams ir mokyklų bendruomenėms.

2. Sveikos mitybos įgūdžių formavimas ir fizinio aktyvumo skatinimas. Sveikos mitybos organizavimo tobulinimas ir maisto švaistymo mažinimas. Sveikatą stiprinančių mokyklų plėtra / priemonės „Aktyvi mokykla“ įgyvendinančių mokyklų plėtra. Supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimas. Gyventojų sveikos mitybos įgūdžių formavimas, daržovių vartojimo skatinimas. Traumų ir sužalojimų prevencija. Gyventojų fizinio aktyvumo skatinimas. Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimas ir šių ligų prevencija. Burnos higienos užsiėmimų organizavimas tikslinėse grupėse. Penktų, septintų ir devintų klasių mokinių gyvensenos tyrimas. Visuomenės raštingumo didinimas nėštumo krizių atpažinimo valdymo ir įveikos klausimais.

3. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas. Dalyvausime SMLPC organizuojamuose mokymuose, patys organizuosime Excell ir kitus Microsoft Office paketo kursus Biuro darbuotojams.

4. Savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos viešinimas. Planuojame atnaujinti biuro internetinį ir Facebooko puslapius. Sudaryti bendradarbiavimo sutartis su miesto dienraščiais, GNTV, radijo stotimis. Vykdyti internetu tiesiogines renginių transliacijas. Bent kartą į mėnesį viešinti gerosios praktikos pavyzdžius ir vykdomas veiklas.

Planuojama, kad 2019 m. Biuras įgyvendins savarankiškas funkcijas ne mažiau 25 proc. įstaigos veiklų skirdamas Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos 2018 metų ataskaitoje išskirtoms ryškiausioms Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų probleminėms sritims:

1. Infekcinės ligos - sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis.
2. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.
3. Bandymų žudytis skaičius 100 000 gyventojų.

Viena prioritetinių sričių taip pat lieka iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ įgyvendinimas. Projekto tikslas – padidinti Panevėžio miesto savivaldybės vaikų (iki 18 metų) ir senjorų (vyresnio amžiaus asmenų) sveikatos raštingumo lygį ir suformuoti sveikos gyvensenos įpročius. Projektas planuojamas vykdyti iki 2022 metų birželio mėn.

Direktorė

Vijolė Miškinienė